

Natoaktual Quarterly Review

VOLUME 1

říjen – prosinec 2007

1/2007

Síly rychlé reakce NATO ubírají plyn

Co se děje s novým konceptem aliančních sil rok poté, co dosáhly plných operačních schopností? s. 3

Afghánistán: NATO žádá o pomoc, Česko svou misi posiluje

V roce 2008 by mělo v Afghánistánu poprvé působit přes 300 českých vojáků, po Kosovu půjde o nejrozsáhlejší zahraniční působení české armády s. 4

Armáda: Za méně peněz méně muziky? Zatím ne.

Přes nedostatek financí pokračuje modernizace Armády ČR i úspěšné plnění všech misí s. 7

Rumunská svatba: Sblíží se NATO a americký štít na aliančním summitu v Bukurešti?

Severoatlantická aliance společnou řeč ohledně amerického návrhu stále ještě hledá a Američanům zatím nezbývá, než vrtochy skoro šedesátileté stařenky snášet s. 10

Alexandr Vondra: No Free Lunch At NATO

Projev vicepremiéra vlády ČR na konferenci k pětiletému výročí od summitu NATO konaného v Praze v listopadu 2002 s. 13

natoaktual.cz
bezpečně v obraze

Čtvrtletník Natoaktual Quarterly Review přináší pravidelný přehled nejvýznamnějších událostí z oblasti bezpečnostní politiky, dění v Severoatlantické alianci a Armádě ČR.

Editorial

Na stránkách *natoaktualu.cz* se již šest let snažíme každodenně zachycovat, přibližovat a popisovat formou zpráv, reportáží, on-line rozhovorů, analýz, komentářů a fotogalerií nekonečný svět bezpečnostní politiky.

Před dvěma lety jsme experimentálně spustili *Natoaktual.cz Newsletter*, ve kterém každé pondělní odpoledne rozesíláme v elektronické podobě souhrn toho nejpodstatnějšího i nejzajímavějšího na mezinárodní i domácí scéně, o čemž *natoaktual.cz* v uplynulém týdnu referoval.

Bezpečnostní oblast bezesporu patří nejenom z pohledu zpravodajství, ale i mezinárodních vztahů a domácí politiky, k těm nejdynamičtější se rozvíjejícím vůbec, přičemž další vývoj se v mnoha klíčových oblastech odhaduje stále složitěji. Napadlo nás pokusit se vystoupit z každodennosti a nahlédnout na jednotlivé události z perspektivy současného odstupu tří měsíců a pěti let.

Soudíme, že sledovat události nejenom prizmatem jejich každodennosti, nýbrž z nadhledu tříměsíční časové osy může jednat vést k jejich hlubšímu poznání a ale rovněž snadnějšímu porozumění probíhajícím procesům.

Právě jste otevřeli první vydání čtvrtletníku *Natoaktual Quarterly Review*, na jehož stránkách jsme pro Vás připravili souhrn událostí, které považujeme za klíčové pro období posledního čtvrtletí roku 2007 plus jedno téma, které považujeme za zásadní pro stejné období před pěti lety. Naším záměrem není probíhající dění popisovat komentovanou formou, nýbrž poskytnout tříměsíční syntézu vybraných procesů. Pravidelný komentář či analýzu pak vždy najdete ve zvláštní příloze.

Nemáme ambici vytvořit periodikum akademického střihu, nýbrž čtvrtletník svou formou oslovující odbornou i širší laickou veřejnost, což koneckonců koresponduje s public diplomacy, tedy oblastí, které se sdružení Jagello 2000 dlouhodobě primárně věnuje.

Neberte to prosím jako zdvořilostní frázi, ale opravdu bychom velmi ocenili Vaše připomínky a náměty. Rád bych zde rovněž poděkoval Ministerstvu zahraničních věcí České republiky, zpravodajskému portálu iDNES.cz a všem našim spolupracovníkům, bez jejichž podpory, entuziasmu a spolupráce by natoaktual.cz ani jeho nadstavbové aktivity nemohly nikdy fungovat.

V úctě,
Zbyněk Pavlačík
předseda sdružení Jagello 2000
pavlacikz@jagello.org

Natoaktual Quarterly Review vydává v **Informačním centru o NATO** sdružení **Jagello 2000**.

Vychází čtyřikrát ročně. Vydávání NQR je podporováno Ministerstvem zahraničních věcí České republiky.

ISSN 1802-9892; Ev.č. MK ČR E 18072; **N E P R O D E J N Ě**

Redakce:

Zbyněk Pavlačík (předseda sdružení Jagello 2000)

Petr Zlatohlávek (výkonný ředitel IC NATO)

Ivan Zít (informační specialista Jagello 2000)

Klára Bratová (projektový vedoucí pro oblast západního Balkánu, Jagello 2000)

Lubomír Světnička (natoaktual.cz)

Adéla Tomíčková (informační specialista IC NATO)

Adresa redakce:

IC NATO, Rytířská 31, 110 00, Praha 1

email: info@natoaktual.cz, web: www.natoaktual.cz

© Jagello 2000

2007

Síly rychlé reakce NATO ubírají plyn

Co se děje s novým konceptem aliančních sil rok poté, co dosáhly plných operačních schopností?

Petr Zlatohlávek

Na podzim 2007, tedy rok po dosažení plných operačních schopností, narazily Síly rychlé reakce NATO (*NATO Response Force*) na očekávatelný problém: nedostatek jednotek. Na novém konceptu sil jako takovém se nic nemění, nicméně změní se asi proces generování sil pro NRF. V nejvyšší pohotovosti tak nebude udržován maximální počet vojáků v NRF, tedy všech 25 000.

Síly rychlé reakce NATO jsou speciální mnohonárodní jednotky, které slouží Alianci v případě, když je nutné okamžitě zasáhnout kdekoli na světě. Jednotky jsou připraveny vykonávat různé druhy misí, včetně civilní ochrany, mírových operací nebo použití síly. Jejich koncept byl schválen na summitu NATO v Praze v roce 2002 a na summitu v Rize v roce 2006 generální tajemník NATO Jaap de Hoop Scheffer oznámil dosažení plných operačních schopností NRF, což znamená, že jednotky jsou plně připraveny naostro vykonávat své mise.

Pro NRF je vyčleněno 25 000 vojáků ze zemí NATO, kteří se střídají v půlročních intervalech. Jednotky vyčleněné pro NRF jsou udržovány v nejvyšší pohotovosti, aby byly v případě potřeby schopny rychlého přesunu a zásahu podstatě kdekoli na světě.

V létě 2007 ovšem zasílá vrchní velitel spojeneckých sil v Evropě John Craddock dopis generálnímu tajemníkovi NATO, v němž upozorňuje, že NRF trpí vážným nedostatkem vojáků a nejsou tak plně operačně schopné. Důvod je jednoduchý: členové NATO nemají kvůli svým závazkům v Afghánistánu, Iráku i jinde dostatek vojáků, které by mohli pro NRF vyčlenit. Stejně tak je zatím vyčleněno málo jednotek i na další rotace.

Poprvé se problémem nedostatku jednotek zaobírala schůzka ministrů obrany zemí NATO 25. října 2007. Ministři potvrdili své odhodlání NRF zachovat včetně všech typů misí, pro něž byly určeny, a odmítli jakékoli změny konceptu. Pověřili proto alianční experty a vojenské plánovače, aby vyvinuli jiný postup generování sil pro NRF, protože se ukázalo, že ten stávající – kdy je vyčleněno nonstop 25 000 vojáků, udržovaných v nejvyšší pohotovosti – není většina členských zemí schopna dodržet.

Prvotním návrhem je vyvinout tzv. postupný přístup (*graduated approach*) generace sil pro NRF. To by v praxi znamenalo, že v permanentní pohotovosti bude menší jádro NRF a nikoli všech 25 000 vojáků. Toto číslo bylo stejně vždy považováno za maximální počet vojáků v NRF a v praxi by těžko někdy byli nasazeni všichni zároveň. Pokud nastane situace, že nasazení onoho jádra NRF nestačí, Aliance vygeneruje více jednotek až do celkového počtu 25 000 vojáků.

V současné době tedy Severoatlantická rada čeká na další odborná vyjádření a návrhy od vojenských poradců s tím, že další postup ohledně nových aliančních sil *NATO Response Force* by měl být upřesněn na summitu NATO v Bukurešti, který proběhne od 2. do 4. dubna 2008. ●

Další zdroje o Silách rychlé reakce NATO:

- Zvláštní příloha natoaktual.cz: [Síly rychlé reakce NATO](#)
- Publikace: NATO Response Force – Síly rychlé reakce NATO: úvod do problematiky / Petr Zlatohlávek -- Ostrava: Jagello 2000, 2007 -- 117 s. (ke stažení na www.natoaktual.cz)
- Zpravodajství na natoaktual.cz:
 - [Chemici dostali medaile za službu v NATO](#) (4.9.2007)
 - [Generál Craddock: Síly NRF nejsou plně operačně schopné](#) (30.8.2007)
 - [Zásadní průlom: Nové síly NATO jsou připraveny](#) (29.11. 2006)

Afghánistán: NATO žádá o pomoc, Česko svou misi posiluje

V roce 2008 by mělo v Afghánistánu poprvé působit přes 300 českých vojáků

Adéla Tomíčková

Rada bezpečnosti OSN prodloužila o další rok mandát mezinárodních jednotek ISAF v Afghánistánu. Pod velením NATO nyní v zemi operuje na 40 000 vojáků, i tak jich ale není dostatek. Česká vláda v říjnu rozhodla, že počet českých vojáků v Afghánistánu by měl příští rok vzrůst až na 335. Násilí v Afghánistánu za poslední čtyři měsíce opět vzrostlo, i přes to misi NATO podporuje většina Afghánců.

ISAF potřebuje více vojáků, NATO chystá nový hodnotící systém

Rada bezpečnosti OSN prodloužila misi ISAF v Afghánistánu pod velením NATO od 13. října o další rok. V zemi operuje 40 tisíc vojáků mezinárodních sil a dalších 10 tisíc pod americkým velením v protiteroristické operaci Trvalá Svoboda.

Mise Severoatlantické aliance v Afghánistánu se však stále více potýká s nedostatkem aliančních vojáků a vojenského materiálu. O posily z řad členů NATO žádají i Spojené státy. Spojenci jako Francie, Německo, Slovensko či Česká republika a nečlenské země jako například Gruzie, Albánie a Chorvatsko na výzvu slyšely. Naopak o stažení svých vojáků z této země uvažuje třeba Nizozemsko a Kanada. Aliance se snaží získat posily i mezi muslimskými státy.

Nedostatek vojáků koaličních sil je také jednou z příčin vysokého nárůstu násilí v zemi, což potvrdila i zpráva OSN. Generálové NATO proto hledají pro Afghánistán novou strategii. Stupňuje se také mezinárodní kritika aliančních sil vzhledem k velkému počtu civilních obětí. Severoatlantická aliance podnikla několik opatření, jak ztrátám na civilních životech zamezit, hnutí Taliban však civilisty používá ve svém boji proti spojencům. Taliban několikrát nařkl síly ISAF, že zabíjely afghánské civilisty, vyšetřování ale ukázalo, že povstalci zprávy o počtech mrtvých záměrně falšovali. Na začátku prosince jednotky ISAF zveřejnily videa, na kterých jsou povstalci Talibanu od civilistů k nerozeznání, procházejí ulicemi afghánských měst a připravují další útoky na mezinárodní jednotky.

Dalším problémem v oblasti se stalo pěstování opia. Podle zprávy OSN loni při rekordní úrodě získali drogoví šéfové v Afghánistánu neuvěřitelných 6 700 tun opia, ze kterých lze vyrobit až 670 tun heroinu. Podle průzkumů afghánské vlády se pěstování máku věnují až 2 milionů drobných

farmářů. Výnosy z prodeje opia financuje Taliban své aktivity.

Aliance však nemůže opiová pole ničit, pomáhá ale afghánským úřadům s bojem proti drogám sdílením informací, zajišťováním logistické podpory a také nasazováním jednotek.

Jak se situace v Afghánistánu vyvíjí je podle Severoatlantické aliance těžké objektivně hodnotit na základě neoficiálních údajů a zpráv, které přináší média. NATO se proto rozhodlo vyvinout systém, na jehož základě by bylo možné objektivně hodnotit pokroky a vývoj v Afghánistánu. Vyhodnocení by mělo být provedeno pomocí sledování konkrétních 63 ukazatelů. Takový systém hodnocení zatím chyběl. Systém by měl přispět pomocí statistických údajů k lepší informovanosti o situaci v Afghánistánu. Statistická data dosud nebyla zcela dostupná.

Jednotky ISAF bojují proti Talibanu, Afghánci s přítomností mezinárodních jednotek souhlasí

Jednotky ISAF v Afghánistánu na konci září zahájily novou ofenzivu proti povstalcům Talibanu. Do operace pojmenované Palk Wahel velení nasadilo 2 500 vojáků včetně českých vojáků. Během rozsáhlé akce se jednotky ISAF snažily vytlačit rebely z údolí Gerešk v provincii Hílmánd na jihu země. Během operace se jim podařilo zadržet jednoho z významných polních velitelů Talibanu. O měsíc později vypukla podobná akce s názvem Spin Ghar kolem města Tarina Kot v provincii Uruzgán.

Tuhé boje a ztráty na životech jednotek ISAF dokázaly, že talibanští bojovníci jsou velmi dobře vyzbrojeni i vycvičeni. V říjnu přišly jednotky ISAF s informací, že zbraně dodává afghánským povstalcům i iránská armáda. Afghánský prezident Hamíd Karzái však oznámil, že jej v poslední době několikrát kontaktovali zástupci povstaleckých skupin Talibanu s tím, že chtějí najít způsob jak

v zemi nastolit mír. Nejednalo se však o vyjádření celého hnutí, ale ochotu jednat projevilo několik jednotlivých vůdců a polních velitelů povstalců. Jejich návrhy se staly důkazem toho, že bývalé vládní hnutí Taliban již není úplně jednotné.

Přes všechna výše zmíněná úskalí, která s sebou válka v Afghánistánu přináší včetně civilních obětí, jsou obyčejní Afghánci na straně Severoatlantické aliance a Spojených států. Výzkum veřejného mínění, který proběhl v Afghánistánu v říjnu, potvrdil, že výrazná většina Afghánců souhlasí s přítomností jednotek NATO ve své zemi a přeje si, aby zahraniční vojáci setrvali v boji s Talibanem.

Česká republika opět zvyšuje svoji aktivitu v Afghánistánu

Česká vláda na konci října rozhodla, že se počet vojáků AČR v Afghánistánu bude zvyšovat. Od března chce Česko řídit vlastní rekonstrukční tým v provincii Lógar na jihovýchodě země. Součástí týmu, který se podílí na obnově země, by mělo být asi 180 vojáků a civilních odborníků. Navíc by na jaře do přímého boje s povstanci Talibanu měli opět vyrazit elitní bojovníci z prostějovské 601. skupiny speciálních sil, kteří byli pod velením Američanů v operaci Trvalá Svoboda nasazeni už dvakrát. Počet českých vojáků v Afghánistánu by tak měl příští rok vzrůst ze současných 220 až na 335.

Speciální tým českých armádních expertů již odletěl do Afghánistánu, aby zde připravil podmínky pro vybudování provinčního rekonstrukčního týmu v provincii Lógar. Podle tříčlenného předsunutého týmu bude třeba v provincii vybudovat infrastrukturu, jejíž výstavba bude vzhledem k členitému terénu velmi náročná. Provincie potřebuje především silnice a elektrifikaci. Český rekonstrukční tým by měl mít v oblasti také poradní funkci pro afghánské představitele a samosprávy, měl by také pomoci s výcvikem afghánských vojáků a policistů.

AČR by se chtěla účastnit také výcviku vzdušných afghánských ozbrojených složek. Náčelník generálního štábu Vlastimil Pícek v polovině listopadu nabídl Severoatlantické alianci, že by příslušníci AČR mohli v budoucnu cvičit afghánské

piloty vrtulníků. Nabídl Alianci speciální tým, složený z pilotních instruktorů a obslužného personálu, který by zajišťoval výcvik afghánských vojáků na bojových vrtulnicích. Termín, kdy by čeští vojáci s výcvikem Afghánců začali, zatím není znám.

Hmotná pomoc pro Afghánistán

Česká republika pomáhá válkou postižené zemi i po technické stránce. Česká armáda na konci listopadu předala afghánským představitelům první tři kusy vyřazených vrtulníků. Dále AČR afghánským ozbrojeným silám darovala celkem dvanáct starých nepotřebných bitevních a transportních strojů, které vyřadila ze své výzbroje jako nadbytečné.

Afghánci by měli z Česka získat také šest dopravních helikoptér Mi-17 a šest bitevních Mi-24. Stroje, které česká armáda vyřadila, měly by se stát v Afghánistánu součástí nově vznikajícího letectva afghánské národní armády.

Nové stroje by také měly podpořit připravovaný český rekonstrukční tým v provincii Lógar v Afghánistánu. AČR podepsala smlouvu na nákup čtyř lehkých obrněných vozidel Dingo, které by měly od jara 2008 sloužit zejména pro jeho ochranu.

Úspěchy AČR v Afghánistánu

Čeští výsadkáři v září ukončili své působení v operaci Kuistani. Několik měsíců v rámci této velmi náročné operace střežili přístupové cesty do jednoho z okresů na severovýchodě Afghánistánu, který je známý produkcí opia, před povstanci a pašeráky.

AČR dosáhla nemenších úspěchů také mimo bojové pole. Vojenští lékaři a sestry z české polní nemocnice v Kábulu provedli unikátní operaci.

Chirurgický tým vůbec poprvé v polních podmínkách "sešrouboval" zraněnému afghánskému vojákovi tříštivou zlomeninu stehenní kosti.

Kromě obrany a lékařské pomoci poskytují čeští vojáci také humanitární pomoc. Déle než rok starají o sirotčinec pro 120 dětí ve Fajzabádu na severovýchodě Afghánistánu. V polovině října místním dětem předali zimní oblečení, boty, čepice, školní potřeby a hračky. ●

Další zdroje k tématu na natoaktual.cz:

- [Karzái: Taliban chce vyjednat o míru](#) (23.11.2007)
- [Experti v Afghánistánu připravují půdu pro český rekonstrukční tým](#) (14.11.2007)
- [Ministři NATO hledají posily pro Afghánistán](#) (25.10.2007)
- [OSN: Míra násilí v Afghánistánu stoupla o třetinu](#) (3.10.2007)
- [Generálové NATO hledají strategii pro Afghánistán](#) (7.9.2007)

O čem se psalo před pěti lety...

7. října 2003

NATO pošle vojáky i mimo Kábul

Lubomír Světnička, natoaktual.cz

NATO souhlasí s rozšířením mírové mise ISAF v Afghánistánu. Rozhodla o tom Severoatlantická rada. Dosud přes pět tisíc vojáků Aliance udržovalo pořádek jen v hlavním městě Kábulu. Dalších až 10 tisíc by jich mělo bdít nad bezpečností i v odlehlých provinciích.

NATO souhlasí s rozšířením mírové mise ISAF v Afghánistánu. Rozhodla o tom Severoatlantická rada. Dosud přes pět tisíc vojáků aliance udržovalo pořádek jen v hlavním městě Kábulu. Dalších až 10 tisíc by jich mělo bdít nad bezpečností i v odlehlých provinciích.

Vojenští plánovači Severoatlantické aliance už před týdnem oznámili, že pracují na scénářích na rozšíření mírové mise ISAF v Afghánistánu i mimo Kábul.

O přítomnost jednotek NATO i v jiných provinciích žádají kvůli rostoucímu počtu útoků přívrženců bývalého vládního hnutí Taliban jak humanitární organizace a prozatímní afghánská vláda, tak i USA. Velení mise ISAF přitom převzala Aliance teprve v srpnu.

Velvyslanci členských států NATO v pondělí takzvanou tichou procedurou rozšíření působnosti schválili, když do pondělního rána nevniesla žádná ze členských zemí proti plánům na rozšíření žádnou námítku.

"Je to jen první krok, politická vůle, díky které mohou vojenské orgány Aliance připravit detailní plány rozšíření," citovala agentura AFP nejmenovaný zdroj v bruselském sídle NATO.

Podle rozhodnutí Severoatlantické rady by měl generální tajemník Aliance George Robertson v nejbližších dnech informovat OSN a požádat o rozšíření mandátu pro mírové jednotky. Misi musí

posvětit Rada bezpečnosti. Celkem Aliance uvažuje o vyslání dalších dvou tisíc až deseti tisíc vojáků.

K prvnímu rozšíření mise i mimo Kábul by mohlo dojít už v prosinci. Rozhodnutí aliance totiž počítá s tím, že by ještě do zimy mohlo být ve městě Kunduzu na severu Afghánistánu rozmístěno až 300 německých vojáků. Jejich hlavním cílem má být především dozor nad bezpečností a pomoc mezinárodním rekonstrukčním týmům a humanitárním organizacím, které zajišťují obnovu Afghánistánu.

Zatímco v Kábulu a nejbližším okolí, kde od 11. srpna působí přes pět tisíc vojáků Aliance, panuje relativní klid, v ostatních provinciích jen za poslední měsíc zabili přívrženci Talibanu přes devadesát lidí. Většinou členů nově se formující afghánské armády a policistů.

K prvním útokům došlo i na samotné vojáky mírových sil. Nejprve počátkem září vypálili neznámí útočníci dvě rakety na základny ISAF přímo v Kábulu. Při útoku nebyl nikdo zraněn.

Naposledy pak minulý týden zahynuli dva kanadští vojáci a tři byli zraněni, když při běžné hlídkové jízdě automobilem po okolí afghánské metropole najeli na minu.

Kromě vojáků Aliance operuje v oblasti i přes 12 tisíc vojáků amerických speciálních sil, kteří pátrají po zbylých přívržencích Talibanu a teroristech.

(inc)

Armáda: Za méně peněz méně muziky? Zatím ne

Přes nedostatek financí pokračuje modernizace Armády ČR i úspěšné plnění všech misí

Adéla Tomíčková

Armáda České republiky prochází nadále rozsáhlými změnami, potýká se však s narůstajícím nedostatkem financí. Reformní plány ministerstva obrany proto hovoří o rušení posádek a propouštění zaměstnanců. Za poslední čtyři měsíce prošla AČR také personálními změnami, nic z toho jí však nezabránilo v tom, aby se postupně nemodernizovala. Nakupují se nové stroje a vojáci AČR se účastní mezinárodních cvičení a prestižních soutěží. V rámci Severoatlantické aliance plní všechny své závazky.

Reforma AČR se protáhne

Na konci srpna náčelník generálního štábu Vlastimil Pícek oznámil, že plánovaná reforma AČR se kvůli škrtnům ve státním rozpočtu a nedostatku peněz na armádu protáhne až do roku 2018. Zmínil se také o tom, že by v rámci rozpočtových škrtnů mělo dojít ke zrušení několika velkých vojenských posádek. Toto opatření se týkalo například vrtulníkové základny v Přerově. Vláda však na konci října rozhodla, že vrtulníková základna v Přerově zůstane zachována. Místní proslavená tygří letka se ale v roce 2008 přesune do Náměšti nad Oslavou a vojenskou základnu v Přerově čekají změny, v budoucnu by zde měl fungovat smíšený civilně-vojenský provoz.

Ministryně obrany Vlasta Parkanová na začátku září představila reformní plány na Pražském hradě a poté předstoupila před členy sněmovního výboru pro obranu. Rozpočet armády pro příští rok by měl podle nejnovějšího návrhu resortu financí činit 54,195 miliardy korun. Rozpočet je to téměř o miliardu vyšší než letos, ve vztahu k hrubému domácímu produktu je to ale méně - 1,46 procenta HDP na příští rok oproti letošním 1,56 procenta. ČR tak nesplňuje požadavek NATO, že rozpočet na obranu každého členského státu by měl tvořit 2,0 procenta HDP. Ministerstvo obrany chce také dle předloženého návrhu z šesti specializovaných záchranných praporů, které pomáhají například při živelních pohromách, zachovat pouze dva. Mělo by dojít také k propouštění civilních zaměstnanců. V rámci reformy by armáda měla postupně propustit 3600 občanských zaměstnanců. Změny by se měly dotknout i například vojenské ubytovací a stavební správy nebo armádního sportovního oddílu Dukla.

Na Ministerstvu obrany ČR probíhají také personální změny. Ministryně obrany Vlasta Parkanová odvolala z funkce náměstka pro personalistiku Pavla Maška. Sekce personalistiky přešla do podřízenosti náměstka ministryně obrany Františka Padělka. Ministryně dále odvolala ředitele sekce vyzbrojování

Jiřího Martinka. Důvodem měl být plán ministerstva na obnovení Národního úřadu pro vyzbrojování, který bude mít nové vedení a bude hlavním místem pro zadávání armádních zakázek.

Modernizace AČR probíhá

Přes všechny problémy, se kterými se AČR potýká, došlo k nákupu nové armádní techniky. Jednou z nejvýraznějších technických novinek v armádě se měly stát obrněné transportéry Pandur, kterým předcházela komplikovaná výběrová řízení. Rakouské konsorcium Steyr-Daimler-Puch vyhrálo tento tendr na dodávku 199 nových kolových obrněných transportérů pro českou armádu za 23,6 miliardy korun. Jde o největší zbrojní zakázku v historii české armády. Nákup Pandurů ale doprovázely četné problémy, což se zakázce stalo osudné.

První vozy dostala AČR na konci srpna. Následovalo jejich testování, avšak u prvních kontrolních zkoušek ve Vyškově neprošly. Nesrovnalosti se týkaly především technické dokumentace a kontrolní komise je označila za odstranitelné. Neshody tak vedly ke zpoždění dodání dalších sedmnácti strojů, které měla AČR převzít na konci listopadu. Ministerstvo tak začalo od 1. prosince uplatňovat vůči výrobci finanční sankce za zpoždění. Čeká vláda se nakonec rozhodla smlouvu vypovědět, a tak na konci roku 2007 ministerstvo obrany zakázku zrušilo.

Ale nešlo o jediný proces modernizace, armáda vylepšuje i svou stávající techniku. Na počátku září vláda schválila nákup takzvaných kryptokomunikačních zařízení pro letouny Jas-39 Gripen. Armáda chce stíhačky vybavit novými šifrovacími přístroji pro identifikaci cílů a pro hlasovou komunikaci. Zařízení je podle ministerstva nezbytné pro dosažení plné kompatibility v rámci systému protivzdušné obrany Severoatlantické aliance (NATINEADS).

Společnost Aero Vodochody české armádě na konci listopadu předala čtyři nové dvoumístné cvičné letouny L-159. Stroje budou sloužit k výcviku mladých pilotů a vznikly přestavbou z jednomístných letounů z armádních skladů.

O pár dní později česká armáda zařadila do výzbroje poslední ze tří radiolokátorů Arthur. Zařízení je schopné sledovat vzdušné cíle od letadel až po dělostřelecké granáty. Za tři radary zaplatila armáda 1,5 miliardy korun. Radiolokátor Arthur (ARTillery HUnting Radar) umí zachytit dělostřelecký projektil až na vzdálenost 40 kilometrů a během několika sekund určit místo, ze kterého byl vypálen a kam dopadne. Speciální verze pro českou armádu se bude montovat na podvozek nákladního automobilu Tatra 815. Spolu s radary má armáda dostat i simulátor určený pro výcvik obsluhy. V ceně je i servis do roku 2009.

Zmodernizovány by měly být i české jednotky v Afghánistánu. Počátkem roku by měly převzít až tři desítky vozidel Humvee, které jim bezplatně zapůjčí Spojené státy. Vozidla budou sloužit pro potřeby českého provinčního rekonstrukčního týmu v provincii Lógar, který by měl začít pracovat od března, a pro příslušníky speciální jednotky vojenské policie SOG na jihu Afghánistánu.

Armáda se také rozhodla prodávat své staré stroje. Ministerstvo obrany nabídlo dva vyřazené dopravní letouny Tu-154, které ještě donedávna přepravovaly české vojáky do zahraničních misí či politiky na oficiální návštěvy. Cenu armáda zatím neuvedla, stroje ale získá ten, kdo nabídne nejvíc.

Aktivity AČR v rámci NATO

Tři české stíhačky Jas-39 Gripen by se měly během roku 2009 zapojit do ochrany vzdušného prostoru Estonska, Litvy a Lotyšska v roce 2009. Záměr ministerstva obrany na počátku října schválila vláda. Návrh však musí schválit ještě obě komory parlamentu.

Severoatlantická aliance a Česká republika spolupracovaly i na českém území. Během podzimu byla v ČR zprovozněna dvě alianční zařízení. AČR 22. listopadu v areálu vyškovských kasáren otevřela nové Centrum ochrany proti zbraním hromadného ničení NATO. Tamější padesátičlenný mezinárodní tým specialistů podléhá přímo aliančnímu velitelství v Norfolku. Centrum ve Vyškově se jako jediné

specializuje na problematiku ochrany proti zbraním hromadného ničení. Mezi úkoly centra patří poradenství, tvorba doktrín, školení expertů a modelování či simulace nebezpečných situací. Kromě českých specialistů zde pracují experti z dalších sedmi členských států NATO - Německa, Rumunska, Itálie, Řecka, Slovenska, Slovinska a Velké Británie.

V prosinci byl dokončen kritizovaný radar Severoatlantické aliance na slavkovském bojišti. Výstavba zařízení tak byla kompletní po stavební i technické stránce s měsíčním předstihem a přišla NATO na půl miliardy korun. Zkušební provoz radaru by měl začít v lednu

AČR se také zapojila do pozorovacích misí v rámci mezinárodní Smlouvy o otevřeném nebi. Čeští armádní experti v září kontrolovali vojenské základny v Rusku. V rámci smlouvy provedli dva pozorovací lety nad ruskými vojenskými objekty. O měsíc později uskutečnili podobnou akci ruští vojenští experti nad českým územím.

Zahraniční mise AČR v rámci NATO

(kromě mise Afghánistánu, k té viz samostatný článek na straně 4)

Na konci října vláda rozhodla, že sníží počet českých vojáků v Íráku a naopak posílí českou misi v Afghánistánu. Poslední stočlenný kontingent, který vytvořili vojáci ze 73. tankového praporu z Přáslavic u Olomouce, odcestoval do Íráku v prosinci. Dále by v zemi mělo působit pouze dvacet příslušníků AČR. Mělo by se jednat o instruktory, kteří se zapojí do výcviku iráckých tankistů.

Mise AČR v Kosovu by měla pokračovat beze změn. Ke zlomu by však mohlo dojít po vyhlášení nezávislosti této provincie, kterou by mohlo doprovázet násilí. České jednotky by tak mohly posilovat. V říjnu došlo ke střídání českých pilotů v této oblasti. Vojáci z vrtulníkové základny v Přerově odletěli do mírové mise KFOR a se dvěma vrtulníky Mi-17 a Mi-171Š zde zajišťují přepravu lidí pro velitelství mezinárodních jednotek.

Do Kosova byla také na počátku listopadu vyslána záložní rota o síle 116 vojáků především z 43. výsadečného mechanizovaného praporu z Chrudimi. Posily si vyžádal velitel mírových sil ve střední části provincie.

Hlavní a závěrečné cvičení konceptu Sil rychlé reakce NATO (NRF) proběhlo v létě 2006 na Kapverdských ostrovech. NRF byly půl roku poté prohlášeny za plně operačně schopné. Nyní NATO zkoumá, jak koncept vyvíjet dál (s. 3). Pro NRF vyčleňuje pravidelně své vojáky i Armáda ČR. Autor: Lubomír Světnička, natoaktual.cz

AČR se aktivně účastní vojenských cvičení a soutěží

Česká armádní jednotka s mobilním pasivním sledovacím systémem Věra byla v září vyslána na největší vzdušné cvičení NATO v roce 2007 do Norska. Unikátní český pasivní sledovací systém Věra je od počátku letošního roku ve službách NATO.

Cvičení se na podzim účastnili i čeští piloti a posádky se dvěma transportními letouny An-26, kteří v září odletěli v rámci výměny letek do Francie. Z letiště v Orleans cvičili s francouzskými kolegy plánování misí lety v malých výškách a další dovednosti. Švédští armádní specialisté zase prověřovali, jak čeští vojáci ovládají nové protiletadlové komplety RBS-70. Během cvičení Nobel Star 2007 na vojenské střelnici Mastock ve Švédsku čekaly na Čechy první zkušební střelby.

Ve Švédsku se také uskutečnilo cvičení North Falcon, které ve Stockholmu trvalo celý týden. Čeští piloti bojových letounů Gripen a bitevníků L-159

zde na počátku prosince nacvičovali vzdušné operace ve větších skupinách. Na cvičení využívali speciální taktické letecké simulátory.

Na konci října se tygří vrtulníková letka z Přerova v norském Orlandu účastnila prestižního mezinárodního cvičení Arctic Tiger. S dalšími piloty ze zemí NATO soupeřila o titul nejlepší letecké jednotky mezi takzvanými tygřími letkami.

Čeští vojáci zvládli i jedno z nejtěžších vojenských cvičení na světě. Na přelomu října a listopadu se skupina českých vojáků ze 4. brigády rychlého nasazení účastnila cvičení Cambrian Patrol ve Walesu, kde na ně čekaly boj v týlu nepřítele, přepady i léčky. Na cvičení v náročném terénu uspěli a přivezli z něj stříbrnou medaili.

Výcvik probíhal také v ČR. Záchranu v boji trénovali po deset zářijových dní elitní instruktoři Texaské národní gardy ve Vyškově s americkými a českými vojáky. ●

Další zdroje k tématu na natoaktual.cz:

- [Česko stáhne vojáky z Iráku, v Afghánistánu posílí](#) (22.10.2007)
- [Česko chce střežit vzdušný prostor Pobaltí](#) (17.9.2007)
- [Parkanová obhajovala před výborem úspory v armádě](#) (12.9.2007)

Rumunská svatba: Sblíží se NATO a americký štít na aliančním summitu v Bukurešti?

Severoatlantická aliance společnou řeč ohledně amerického návrhu stále ještě hledá a Američanům zatím nezbyvá, než vrtochy skoro šedesátileté stařenky snášet

Petr Zlatohlávek

Ač by se přes mediální humbuk mohlo zdát, že události posledních měsíců týkající se americké snahy rozšířit svůj protiraketový systém do Evropy představují překotný vývoj, opak je pravdou. Od všech účastníků debaty (USA, Česko, Polsko, NATO i Rusko) se nám přinejmenším od jara dostává jen recyklací návrhů, postojů a mlčení, na jejichž konci by někde měl být radar. Zda vybudovaný s posvěcením NATO nebo bez něj, se zatím neví, ale mohl by napovědět nadcházející summitu NATO v jarní Bukurešti.

Na začátek si shrňme, co se dosud událo. Spojené státy se rozhodly rozšířit svou ochranu proti balistickým raketám dlouhého doletu a zároveň tak vybudovat takovouto obranu pro Evropu. Proč to dělají? Posílit svou ochranu chtějí proto, že podle expertů existuje hrozba útoku balistickou raketou, která může navíc narůstat v čase. Chránit Evropu pak chtějí přinejmenším proto (přijmeme-li za svou realistickou interpretaci mezinárodních vztahů), že v případě ohrožení Evropy aspoň nebude moci Američany nikdo vydírat. Že je rozšíření protiraketového deštníku výhodné i pro Evropu se rozumí samo sebou – dosud jej totiž nemá, nyní by jej dostala – a zadarmo.

USA tak zkraje letošního roku navrhly spolupráci na protiraketovém štítu Česku a Polsku. Do Česka by měl být umístěn radar, který by upřesňoval informace o útočící balistické raketě, jež by pomohly navádět antiraketu. Silo s antiraketami by bylo umístěné v Polsku. Proč v těchto dvou zemích? Z technického hlediska mají být tato místa pro umístění radaru a antiraket nejvýhodnější.

Co na to NATO?

Pro Američany byly takové návrhy přirozenou cestou navázání spolupráce s dalšími zeměmi, kromě těch, jež jsou do amerického systému již zapojeny (Velká Británie, Dánsko, ...). Přímé oslovení spojenců je jen pokračováním politiky, kterou USA po konci studené války uplatňují: od efektivní a včasné realizace jejich bezpečnostní politiky (Irák, zpočátku Afghánistán, rozšíření systému protiraketové obrany) by je hledání konsenzu v NATO jen zdržovalo, a to ve chvíli, kdy je potřeba jednat rychle. Americkou trpělivost vůči téměř šedesátileté Alianci dále nahlodalo i oslabení konceptu NRF, který v očích Američanů Evropu podporuje nedostatečně.

Tyto americké předtuchy NATO nechtěně v zápětí potvrdilo. Když se Češi a Poláci začali ptát, jak se k americkému návrhu staví NATO, nedostalo se jim jasné odpovědi. Jednak chybí informace o americkém systému, jednak chybí analýza širších dopadů takového rozšíření systému – a hlavně se zdá, že mezi členy NATO chybí konsenzus.

A tak si Aliance v červnu 2007 dává za úkol vypracovat studii, která by vyhodnotila "politické a vojenské souvislosti protiraketové obrany USA" i s ohledem na to, co by NATO muselo udělat pro ochranu zemí v jižní Evropě, jež by americkým systémem chráněny nebyly.

Tato studie, na níž pracuje tým aliančních expertů včetně odborníků z americké Agentury protiraketové obrany (MDA), má být hotova do února 2008 tak, aby se k ní a k celé problematice amerického protiraketového štítu mohlo NATO vyjádřit na svém dubnovém summitu v Bukurešti.

Pokud jde tedy o americký systém protiraketové obrany, od června se v NATO nic nového nestalo: čeká se na studii, snad ne marně. Jasného slova se nejspíše nedočkáme dříve než v únoru, pravděpodobněji ale až v dubnu.

Češi vs. Poláci

Češi podle výzkumů veřejných mínění z umístění amerického radaru v Brdech nadšení nejsou a Američané si svými ne zcela diplomatickými návrhy o ruské přítomnosti v Česku veřejné mínění rozhodně nenaklonily. Vláda nicméně bere odpovědnost na sebe a pokračuje v jednáních o znění smluv, které by měly být během první poloviny roku 2008 předloženy parlamentu. Ten definitivně rozhodne, jestli Česko s Američany spolupracovat chce, či nikoli.

Česká vláda sama o sobě více dělat nemůže. Americkou nabídku přijala, teď je na vládou pověřených vyjednavacích, aby připravili co nejlepší smlouvy. Vládní kampaň na podporu radaru dobíhá, byly vypracovány ministerské studie zdravotních a ekologických rizik. Kdo má o informace zájem, má šanci se k nim podle vlády dostat. Při schvalování přítomnosti radaru bude ale záležet hlavně na poslancích a senátorech - referendum o radaru totiž nebude, sněmovna jej na podzim odmítla.

Přístup Polska se – naneštěstí pro USA – změnil v říjnu, kdy tamní parlamentní volby vyhrál středopravý liberál Donald Tusk. Ten na rozdíl od svého předchůdce v premiérském křesle není z amerického návrhu dvakrát nadšen. Tusk si chce nejprve rozmyslet, co by za základnu mohl od Američanů chtít. Rozhodl se tedy zatím s USA nejednat (podpora Poláků umístění základny klesá) a zkoumat postoje Česka, Ruska a NATO. Co může zjistit? Česko dále jedná, Rusko dále nesouhlasí a NATO dále neví. Evropské unii je pro jistotu štít zcela jedno. Kruh se uzavírá.

Americká migréna

Pokud použijeme jistou hyperbolu, Američany musela z událostí, které jejich návrh vyvolal (nebo taky nevyvolal), nutně rozbolet hlava. Původně chtěli posílit svou obranu, zavést obranu Evropě (prozřetelně zdarma) a dát „rebelským státům“ najevo, že jejich nové zbraně jim nebudou k ničemu, protože nás chrání štít. Z Bílého domu se zdálo, že na takový návrh nelze nekývnout.

I když necháme stranou, do jaké míry se dařilo/nedařilo Američanům i jejich českým protějškům vysvětlovat veřejnosti přínos „českého“ radaru a „polských“ antiraket, mají i takto průzračně čisté úmysly háček: ne všichni jim věří.

To dvojnásob platí pro Evropu, která na jedné straně chce být americkým spojencem a dát najevo

nepoddajnost vůči Rusku, na druhé straně americký přístup k bezpečnostním otázkám nemá za mák ráda a ruské výhrůžky – jakkoli megalomanské – se ozývají z až příliš blízké Moskvy.

Američané si tedy sice možná chtěli ušetřit práci a čas tím, že v duchu své nové praxe proces vyjednavání podpory v NATO obejdou, ale potřeba konsensuálního posvěcení od vrtošivé stařenky se jim vrátila jako bumerang. Ptají se po něm Češi a nyní hlavně Poláci. A škodolibě ho chce i Rusko.

NATO se ale k takovému kroku zatím neodhodlalo, což ovšem může být americkému návrhu nakonec osudné. Bilaterální jednání s Českem sice pokračují, ale je nutno říci, že i díky tomu, že některé sporné otázky se odsouvají na další kola vyjednavání. I když se zatím zdá, že je české odhodlání a ochota ke spolupráci neotřesitelná, při konečném hlasování o smlouvách může být v parlamentu dusno. Koalice totiž o podpoře radaru bez souhlasu NATO není přesvědčená, opozice tím spíše ne.

Bude svatba?

Těžko si představit, že by studie, na níž nyní NATO pracuje, vyřkla závěr, podle něhož by propojení protiraketových systémů USA a Aliance bylo kontraproduktivní. Propojení systémů je žádoucí a bezpečnosti Severní Ameriky a Evropy nemůže neprospěť.

V Bukurešti tak opět půjde především o politické rozhodnutí ohledně toho, jestli evropské členské země NATO chtějí s Američany na systému spolupracovat (ať už jednotlivě nebo v rámci Aliance) a jestli si toto rozhodnutí budou evropské politici schopni obhájit před svými voliči.

Zda Američany do té doby náhodou nepřejde chuť Evropanům stále nabízet svou ochrannou ruku, ukáže teprve čas. ●

Další zdroje k tématu:

- Zvláštní webová stránka protiraketovaobrana.cz
- Zpravodajství na protiraketovaobrana.cz:
 - [Důvody pro radar nepadly, Írán dál vyvíjí rakety, tvrdí Klvaňa](#) (7.12..2007)
 - [Rusko kritizuje USA za nedodržení nabídky](#) (6.12.2007)
 - [Írán jadernou zbraň asi nevyrobí, mezinárodní tlak má trvat dál](#) (5.12.2007)
 - [Poláci s USA o štítu nejednají, podpora veřejnosti klesá](#) (4.12.2007)
 - [Američané se omlouvají za vyznění Gatesových výroků](#) (17.11.2007)
 - [Bezpečnost radaru nelze zpochybnit, tvrdí autoři studie](#) (13.11.2007)

Kalendárium

Přehled nejvýznamnějších událostí posledního čtvrtletí roku 2007

3. září 2007 – TRANSFORMACE AČR: Ministryně obrany Vlasta Parkanová představila prezidentu Václavu Klausovi přepracovaný plán transformace české armády.

19. září 2007 – AFGHÁNISTÁN: Rada bezpečnosti OSN prodloužila misi Severoatlantické aliance v Afghánistánu o další rok. Vojáci NATO zůstanou v Afghánistánu nejméně do 13. října 2008

3. října 2007 – AIR POLICING: Záměr ministerstva obrany, aby tři české stíhačky Jas-39 Gripen během roku 2009 zapojily do ochrany vzdušného prostoru Estonska, Litvy a Lotyšska, schválila česká vláda.

22. října 2007 – ZAHRANIČNÍ MISE: Česká vláda rozhodla, že sníží počet vojáků v Iráku a naopak posílí českou misi v Afghánistánu. Od března totiž Česko bude mít vlastní provinční rekonstrukční tým (PRT) v provincii Lógar na jihovýchodě země.

22. října 2007 – VRTULNÍKOVÁ ZÁKLADNA: Kabinet premiéra Mirka Topolánka se usnesl, že vrtulníková základna v Přerově zůstane zachována s tím, že zde v budoucnu bude fungovat smíšený civilně-vojenský provoz.

6. listopadu 2007 – AFGHÁNISTÁN: Došlo k nejkrvavějšímu teroristickému útoku

v Afghánistánu od počátku války. Výbuch zabil na 90 lidí, dalších 50 zranil.

22. listopadu 2007 – COE VYŠKOV: Armáda otevřela v areálu vyškovských kasáren nové Centrum ochrany proti zbraním hromadného ničení NATO.

28. listopadu 2007 – KOSOVO: Byla ukončena poslední jednání mezi Srby a kosovskými Albánci. Nedošlo k žádné dohodě.

3. prosince 2007 – NATOAKTUAL.CZ: Zpravodajský portál natoaktual.cz v roce 2007 opět překonal milionovou hranici v počtu návštěv za rok.

10. prosince 2007 – OSN: Vypršel mandát Organizace Spojených národů na vyřešení otázky statusu srbské provincie Kosovo.

11. prosince 2007 – TRANSPORTÉRY PRO AČR: Česká vláda zrušila rekordní zakázku na dvě stovky transportérů Pandur od rakouské firmy Steyer. Vozidla neprošla zkouškami a dodavatel neplnil smlouvu.

12. prosince 2007 – SMLOUVA CFE: Rusko přestalo dodržovat podmínky Smlouvy o konvenčních silách v Evropě (CFE), může zbrojit.

Začátkem roku 2008 by měl začít testovací provoz radaru typu RAT 31-DL na stanovišti Sokolnice u Slavkova, druhého radaru protivzdušné obrany NATO v České republice. První, který je rovněž zatím testován, stojí u středočeských Nepolís. Tato stanoviště byla vybrána s ohledem na to, že západní část ČR je radarově kryta z území SRN a radarového stanoviště v jižní části Polska. Pořízení radarů je hrazeno z finančních prostředků NATO

Autor: Lubomír Světnička. natoaktual.cz

There is no free lunch at NATO

Projev na konferenci „NATO pět let po pražském summitu : slovy, činy, výzvy“

Alexandr Vondra

Od zlomového „transformačního a rozšiřovacího“ summitu Severoatlantické aliance v Praze uplynulo 22. listopadu 2007 právě pět let. K tomuto výročí uspořádaly sdružení Jagello 2000 a Mezinárodní politologický ústav mezinárodní konferenci na Ministerstvu zahraničních věcí České republiky, která pětileté období hodnotila a naznačovala výzvy, jimž NATO v době před dubnovým summitem v Bukurešti čelí. Zahajovací řeč přednesl vicepremiér české vlády Alexandr Vondra.

Dámy a pánové, rád bych nejprve poděkoval organizátorům, že jsem byl pozván na tuto konferenci. Nejenže připomíná významnou událost, od níž uplynulo právě pět let, a ke které mám jako jeden z organizátorů srdcový vztah, ale hlavně dává možnost bilancovat.

Před necelým týdnem tomu bylo osmnáct let, co se v bývalém Československu podařilo svrhnout komunismus. Před 18 lety jsme zahájili návrat do Evropy. Proč to připomínám: NATO vzniklo tváří v tvář železné oponě, která Evropu rozdělila. Symbolika summitu NATO, který se poprvé konal na druhé straně ostatních drátů, byla obrovská. Pro nás i pro naše západní spojence to byl zlom a zároveň výzva do budoucna – jak přizpůsobit Alianci 21. století? Dnes máme šanci se zamyslet, zda a jak jsme se s ní vyrovnali.

Pražská deklarace hlav států a vlád členských zemí Aliance operovala s třemi klíčovými slovy – nové schopnosti, noví členové, nové vztahy.

K novým vojenským schopnostem

Z ryze českého pohledu – máme rezervy, ale nemusíme se úplně stydět. (1) Naše protichemická jednotka je operabilní od roku 2004 a patří v NATO ke špičce. (2) Jsme schopni převzít svou část odpovědnosti při ochraně vzdušného prostoru, nejen našeho, ale i našich pobaltských spojenců. (3) Naše vláda nedávno schválila tzv. druhý krok transformace ozbrojených sil, jehož součástí je plán, jak zlepšit možnosti české armády přispět smysluplně ke společným operacím. Pražské závazky (tzv. *Prague Capabilities Commitment*) byly dobrým vodítkem pro menší spojenecké země, jak se soustředit na oblasti, kde mohou poskytovat nejvyšší operační hodnotu – v plánování i v operacích.

Něco jiného je zlepšení aliančních schopností jako celku. (1) Nůžky v technologické vyspělosti mezi

USA a evropskými členy NATO se dále rozevírají, o interoperabilitě nemůže být řeč.

Dále přetrvává (2) neochota evropských spojenců zvyšovat rozpočet na obranu – většina zemí naopak zaznamenala opačný trend a zároveň utrácejí prostředky na udržování konvenční armády, spíše než na moderní vojenské technologie. USA vydává na obranu 3,7 % HDP, 6 z 25 členů NATO utrácí více než 2 % HDP ale 19 dalších vydává na obranu méně než 2 % HDP. (Ostudou jsou bohužel i české výdaje na obranu. V letošním roce jsou historicky nejnižší od vzniku samostatné ČR – 1,56% HDP. Navzdory rekordně rostoucí ekonomice zůstává náš obranný rozpočet v absolutních číslech na stejné výši jako před 4 lety.) V roce 2005 USA utratily na obranu totéž co celý zbytek světa dohromady.

NATO stále (3) trpí deficitem ve strategické letecké přepravě, která omezuje společné operace zejména ve vzdálených teritoriích. Došlo sice k mírnému pokroku, řada zemí se zavázala k nákupu airbusů A400, letadla však budou hotova až v roce 2010.

Naopak velkým přínosem pro zlepšení vojenských schopností NATO do budoucna by se mohl stát (4) protiraketový systém, o němž v tuto chvíli jednáme se Spojenými státy. Jak zmínil nedávno premiér Topolánek, bude pravděpodobně jen otázkou času, kdy se tento systém stane součástí NATO.

Jsem přesvědčen, že tento systém v každém případě prospěje všem – USA i Evropě - a hlavně potvrdí základní princip poválečných transatlantických bezpečnostních vztahů: a totiž, že Evropa i USA by vždy měly disponovat stejnou úrovní ochrany.

K novým vztahům Aliance

Summit před pěti lety navodil velký optimismus. Očekávali jsme, že úroveň vztahů s partnery NATO

bude mít vzestupnou křivku, realita je však trochu jiná. Jedno z těžišť kolektivní bezpečnosti v Evropě, (1) adaptovaná smlouva o konvenčních ozbrojených silách, byla zpochybněna jedním z klíčových partnerů. Rusko cítí potřebu vymezit se vůči podobě světové bezpečnostní architektury, jak se vyvinula po studené válce. Nechce se stát jedním z jejích pilířů a těsně vojensky spolupracovat se západními spojenci. Vztahy NATO s Ruskem jsou po jeho návratu na velmocenskou scénu napjaté. A (2) situace v Gruzii a na Ukrajině se rovněž neodvíjí úplně dle našich představ.

K novým členům

Toto pole je patrně hlavní skutečný úspěch, rozšíření se podařilo. V Praze došlo k historicky nejpočetnějšímu rozšíření Aliance a všech sedm členů splnilo očekávání. Princip politických konzultací a rozhodovací proces Aliance nebyl ohrožen nebo zpomalen kvůli počtu jmenovek okolo stolu. Soudržnost a jednota politiky Aliance byla testována po jiných liniích, než „staří“ versus „noví“ členové. Nově přistupující státy opakovaně potvrdily, zvláště v nevyhnutelnějších situacích, svou jasnou evropskou i transatlantickou orientaci.

Otázkou dne je, mj. v době blížícího se bukurešťského summitu, kam až se bude Severoatlantická aliance rozšiřovat.

Jde o úvahu strategického rozměru – má se NATO omezit na evropský/severoatlantický prostor, nebo se stát globální organizací? Už od mise v Afghánistánu a historicky prvního použití čl. 5 si klademe otázku, zda dále rozšiřovat NATO a přijmout i neevropské členy, abychom Alianci umožnili (1) dosáhnout potřebného počtu vojáků, (2) získat operační báze blízko místům intervence různě po zeměkouli a (3) učinit z NATO skutečně globální organizaci, která

bude pro nové členy přitažlivá svým demokratickým charakterem a nahradí zastaralé mechanismy OSN .

NATO a Evropská unie

Podobně strategický význam má podoba vztahu NATO a EU. Po letech přešlapování snad svítá naděje na určitý pokrok – nový francouzský prezident nevyloučil návrat Francie, která je vojensky nejvýznamnější zemí EU, do vojenských struktur NATO a netají se svým odhodláním zvýšit význam obrany v Evropě. Vzhledem k jeho proamerické orientaci je naděje, že by se mohlo upustit od duplikace mechanismů NATO a naopak učinit z Evropy plnohodnotného vojenského partnera, který v NATO převezme svou část odpovědnosti za světovou bezpečnost.

Závěrem si neodpustím ještě jednu poznámku - NATO se sice stále ještě potýká s výzvou, jak se stát aliancí pro 21. století, ale není vůbec na místě podléhat pesimismu. NATO je a bude spolehlivým garantem naší bezpečnosti a na tom se nic nemění. A hlavně je NATO stále společenstvím základních hodnot, které spojují jeho členské země. Konzultační mechanismus, sdílení odpovědností a záruk mezi spojenci mají pro nás všechny obrovskou cenu. Staré známé rčení "*There is no free lunch at NATO*" stále platí. Je proto záslužné, pokud i tato konference připomene.

Za 14 měsíců Česká republika převezme roli předsednické země Rady Evropské unie – mottem našeho předsednictví bude Evropa bez bariér. Jako člověk odpovědný za jeho přípravu můžu říct, že dnes hojně čerpáme ze zkušeností, které jsme získali při organizaci summitu NATO. Jsem si zcela jist, že k Evropě bez bariér přispěl i pražský summit Severoatlantické aliance. Přeji Vám živou diskusi a co nejvíce zajímavých názorů během dnešní konference. Děkuji vám za pozornost. ●

Píšeme na natoaktual.cz o konferenci k pětiletému výročí summitu v Praze:

- [Summit v Praze přinesl NATO pojem transformace](#) (23.11.2007)

Chystáme...

V prvním čísle v roce 2008 (NQR 1/2008), které vyjde v dubnu, se zaměříme na aktuální situaci v srbské provincii Kosovo.

Informační centrum o NATO

Informační centrum o NATO (IC NATO) je jediným specializovaným pracovištěm v České republice tématicky zaměřeným na komunikaci s širokou veřejností nejenom o Severoatlantické alianci, členství České republiky v ní, ale samozřejmě i dalších aspektech bezpečnostní problematiky.

IC NATO bylo otevřeno v Praze v roce 2002 jako první zařízení svého druhu v členských zemích NATO. Zřizovatelem IC NATO je [Ministerstvo zahraničních věcí České republiky](#) a provozovatelem je pak od roku 2003 nevládní organizace [Jagello 2000](#).

IC NATO nabízí:

- **zodpovězení dotazů** z oblasti bezpečnostní politiky
- **oficiální publikace NATO** (zdarma k dispozici)
- **vypracování odborných prezentací**
- **všechny české publikace**, které se zabývají problematikou NATO a České republiky
- **aktuální české i zahraniční knihy** týkající se bezpečnostní problematiky
- **multimédia (DVD, CD-ROMy, videokazety)** s odbornou tematikou NATO a možnost jejich shlédnutí
- **periodika** zabývající se NATO, vojenskými, bezpečnostními a mezinárodními otázkami (v tištěné i elektronické podobě)
- **odkazy na zdroje na internetu** (online dokumenty, studie...)

Speciální nabídka pro knihovny a školy:

- **distribuce publikací o NATO, přednášky o NATO, meziknihovní výpůjční služba, rešerše**

Součástí IC NATO je knihovna se studovnou, jejíž fond čítá téměř **dva tisíce** odborných publikací, které tvoří unikátní sbírku. Fond je zaměřen primárně na vývoj NATO v posledních letech a také na aktuální bezpečnostní otázky, boj proti terorismu atd. Většinu fondu tvoří zahraniční publikace. Pro návštěvu knihovny a studium materiálů **není třeba registrace**, stačí knihovnu kdykoli v otvíracích hodinách navštívit. Využívat fondu knihovny lze pouze **prezenčně, knihy se nepůjčují**. Pro práci s knihami jsou k dispozici počítače (MS WORD) a kopírka, pro výzkumníky též přístup na internet. Vyhledávat ve fondu knihovny lze v **online katalogu** (www.natoaktual.cz v sekci Knihovna).

Informační centrum o NATO

Rytířská 31

110 00 Praha 1

www.natoaktual.cz

info@natoaktual.cz

tel.: +420-221-610-295

fax.: +420-221-610-121

Otevírací doba:

pondělí	9 – 12	13 – 17
úterý	9 – 12	13 – 17
středa	9 – 12	13 – 17
čtvrtek	9 – 12	13 – 17
pátek	9 – 14	